

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Göteborgs universitet
Rektor
rektor@gu.se

Justitiedepartementet

Dnr: VR 2018/116

Remissvar - Genomförande av student- och forskardirektivet (DS 2018:17)

Dispositionen och numreringen i detta remissvar följer den i promemorian. Göteborgs universitet har endast synpunkter på de förslag i promemorian som har angivits nedan.

Sammanfattning

Göteborgs universitet är positiva till de förslag som lämnas i promemorian. Det är bra att bestämmelser flyttas från utlänningsförordningen till utlänningslagen för större tydlighet. Föreslagna förändringar bedöms underlätta mobiliteten för studenter och forskare genom att en del av de hinder som finns idag undanröjs. Förhoppningsvis blir det enklare för studenter att komma till Sverige för att studera. Göteborgs universitet hoppas också att förslagen kan öka mängden kvalificerade lärare till lärosätena i form av fler inresande forskare.

6. Personkategorier som undantas

Förlängningar av uppehållstillstånd är inte bara en osäkerhetsfaktor för den enskilde, det är också kostsamt rent ekonomiskt. Det bör vägas in i bilden. Göteborgs universitet har erfarenhet att det är svårt med förflyttningar från ett lärosäte till ett annat inom ramen för ett gästforskaravtal. Av förslaget i promemorian är det svårt att utläsa om det kommer att underlättas i den nya lagstiftningen.

7.5 Ansökningsavgift

Göteborgs universitet anser att avgiftens storlek ska vara rimlig för att inte utestänga någon sökande. Göteborgs universitet ser det som betydelsefullt att ansökningsavgiften inte motverkar intentionerna med förslaget.

7.6 Försörjningskrav

Under punkt 7.6 försörjningskrav står att "Finansiella åtaganden från andra sponsorer bör också kunna beaktas". Det bör förtydligas om detta även kan innefatta pengar på närståendes konto, t.ex. föräldrar. Tidigare har Migrationsverket gjort tolkningen att endast stipendier eller banktillgångar i studentens namn kunnat användas vilket är problematiskt eftersom det är vanligt förekommande i andra länder att föräldrarna står för sina myndiga barns kostnader för studier och uppehälle. Närståendes konto i kombination med "sponsor-intyg" bör kunna godtas. Det har även kommit till Göteborgs universitets

gu

kännedom att Migrationsverket i vissa fall ogiltigförklarat försörjningsförmågan då medel funnits på sökandes konto allt för kort tid. Avslag av den anledningen försvårar för utbytesstudenter att kunna komma till Sverige eftersom det är vanligt att de får antagningsbeskedet kort inpå UT-ansökan och därför inte har något annat alternativ än att kort inpå ansökan be sina föräldrar föra över pengar till eget konto. Göteborgs universitet anser inte att ett sådant agerande borde kunna ligga till grund för avslag ens med rådande lagstiftning. Det bör förtydligas vad som utgör giltigt bevis på försörjningsförmåga så att migrationsverket kan göra en rättssäker bedömning oberoende av handläggare.

Direktivet anger att även framtida tillgång till medel ska kunna beaktas vilket Göteborgs universitet ser som positivt. Kraven på egen försörjning i direktivet är mer detaljerade än tidigare och poängterar tydligare att det ska vara fråga om en individuell granskning av ärendet.

7.7 Adress under vistelsen i Sverige

Med tanke på den svåra bostadssituation som råder i Göteborg, men även för studenter i resten av landet, är det för många svårt att hitta boende innan ankomsten till Sverige. Göteborgs universitet ser därför det som positivt att direktivet anser att möjligheten att ställa krav att utlänningen bör uppge sin adress i Sverige inte bör utnyttjas.

8.2 Tillståndstid

Det bör förtydligas vad som räknas som ett unionsprogram alternativt multilateralt program. Det bör även inkludera "ett avtal mellan två eller flera läroanstalter" såsom görs i frågan om studier. Göteborgs universitet har problem med långa ledtider vid förlängning av uppehållstillstånd för gästforskare. Framför allt eftersom gästforskare i glappet mellan att deras tillstånd löpt ut och deras nya ännu inte beviljats inte kan resa ut och in i landet. Detta har haft menlig inverkan både på arbetet som forskare vilket till stor del bygger på mobilitet och på den personliga situationen för forskaren och i förekommande fall även familjemedlemmar.

Göteborgs universitet nämner detta särskilt som handläggningstiderna varit oerhört långa, upp till ett år och ibland till och med längre. Göteborgs universitet har sett en förbättring vad gäller ledtiderna hos Migrationsverket under detta år, men vill ändå framhålla vikten av att detta problem inte uppstår.

8.4 Mottagningsavtal

Det är oerhört svårt att på förhand veta vilka utlandsresor en gästforskare ska genomföra under tiden för sin vistelse i Sverige. Göteborgs universitet har haft stora problem med gästforskare som inte kan åka och delta i viktiga konferenser/seminarier eller åka hem över högtider på grund av att de väntar på förnyat uppehållstillstånd. Göteborgs universitet skulle föredra att längre tillstånd bör kunna ges även om inte alla resor är planerade på förhand. Datum och plats för internationella konferenser/workshops sätts ofta med kort varsel.

Direktivet föreskriver att mottagandeavtalet ska innehålla information om forskarens avsikt att även utföra viss forskning i andra medlemsstater, om sådan information finns redan vid tidpunkten för ansökan om tillstånd i den första medlemsstaten. Detta kan vara svårt att veta i detalj då mottagandeavtalet skrivs, och Göteborgs universitet vill påtala faran att forskare kan hindras i sin rörlighet under perioder då de väntar på besked om förnyat eller förändrat tillstånd.

9.2 Tillståndstid

Det bör tydliggöras att uppehållstillstånd för hela vistelsen/programperioden kan beviljas om förutsättningarna uppfylls. Tidigare har Migrationsverket tolkat skrivningen "Ett uppehållstillstånd för studier inom högre utbildning ska gälla i minst ett år eller den kortare tid som studierna ska pågå." som

att praxis är att bevilja för max 1 år i taget vilken blir problematiskt för masterstudenter som måste vänta länge på förlängning av tillståndet och under den tiden inte kan resa ut ur Sverige. Det upplevs också av många studenter som kränkande att de har betalat stora summor för en utbildning i Sverige och nu ska det halvvägs genom utbildningen i flera månaders tid utredas om de får lov att stanna kvar och fullfölja den utbildning de betalt för. Detsamma gäller doktorander. Migrationsverket genomförde för ett par år sedan en praxisändring och började bevilja tvååriga tillstånd för doktorander. Det bör förtydligas om tillstånd för hela studieperioden kan beviljas och vad praxis bör vara vid avsaknad av förutsättningar för att bevilja hela perioden. Internationella doktorander är den grupp hos Göteborgs universitet som upplever flest svårigheter i samband med långa ledtider vid förlängning av tillstånd, då särskilt när de missar internationella seminarier/konferenser av stor vikt för deras forskning. Det är viktigt för olika typer av utbildningssamarbete, oavsett om det är finansierat av unionsprogram, multilaterala program eller om det är ofinansierade utbildningssamarbeten mellan lärosäten att studenter som ingår i dessa utbildningssamarbeten kan beviljas uppehållstillstånd för minst två år eller motsvarande studietiden (tre år om det rör en kandidatutbildning) och kan röra sig fritt mellan medlemsstater i Europa. Utbildningssamarbeten i flera länder omfattar ofta mobilitet i de kurser som ingår i utbildningen, men studenter besöker lärosätena i samarbetet under olika tillfällen under studietiden samt kommer tillbaka till ett av lärosätena och genomför sitt examensarbete.

I förslaget beskrivs de utbildningssamarbeten som är finansierade inom olika program. Det är inte alltid som utbildningssamarbeten får finansiering och efter finansieringens maximala tid är tanken att de ska göras hållbara så att de kan fortsätta utan finansiering. Det är då viktigt att samma regler fortsätter att gälla avseende tillståndstiden för uppehållstillstånden. Det vore bra om termen multilaterala program kan förtydligas så att det inbegriper alla typer av utbildningssamarbeten där det finns avtal mellan lärosäten.

Göteborgs universitet vill lyfta fram direktivets skrivning att om sökanden redan vid prövningen av ansökan om uppehållstillstånd kan visa att han eller hon uppfyller de allmänna och särskilda förutsättningarna för hela studietiden kan ett uppehållstillstånd för hela studietiden meddelas om den är längre än ett år, vilket Göteborgs universitet finner positivt. Också att det tydligt anges att det bör vara utgångspunkten för studenter på utbildningar på forskarnivå och studenter som är antagna till en utbildning som leder till en masterexamen om 120 högskolepoäng.

Göteborgs universitet ser möjligheten till att från början få tillstånd för hela perioden som värdefull, inte minst för att undvika de problem kring resor till och från landet som uppstår i de fall sökanden väntar på besked om förnyat eller förändrat tillstånd.

För att minska stressen hos tredjelandsstudenter och ge dem full möjlighet att tillgodogöra sig sina studier, bör den administrativa bördan vara så låg som möjligt. Göteborgs universitet anser att studenter bör få uppehållstillstånd för hela perioden de har blivit antagna till. Det är positivt att direktivet menar att studenter som omfattas av diverse program eller avtal mellan universitet ska få uppehållstillstånd som ska gälla i minst två år, eller kortare beroende på studielängd. Göteborgs universitet ser att detta även bör gälla studenter som inte ingår i program eller avtal.

13.1 Uppehållstillstånd efter slutförd forskning eller efter slutförda studier

Göteborgs universitet ser mycket positivt på denna föreslagna niomånadersperioden. För Göteborgs universitets del hade perioden enligt internationell modell gärna fått vara längre. Göteborgs universitet ser det som betydelsefullt att föreslagna förändringar kopplas till arbetsmarknadens behov. Delvis genomförs dessa förändringar för att man i Sverige ska kunna kompetensutveckla inom både forskning, förvaltningar och näringsliv. Om lagstiftningen å ena sidan skapar möjligheter och förväntningar på att kunna verka i Sverige efter utbildningen och samtidigt försvårar ett inträde på arbetsmarknaden skapar man en negativ utveckling.

För att ta tillvara på kompetensen hos de forskare eller studenter som bedrivit verksamhet vid svenska universitet och högskolor, ser Göteborgs universitet det som mycket positivt att dessa kan beviljas

uppehållstillstånd efter avslutad forskning eller studier.

15.1 Förutsättningar för uppehållstillstånd för en forskares familjemedlemmar

Göteborgs universitet ser denna förändring som positiv, då den underlättar mobilitet.

15.2 Ansökan om uppehållstillstånd (forskares familjemedlemmar)

Göteborgs universitet ser denna förändring som positiv.

17.1 Ansökan om uppehållstillstånd (handläggning)

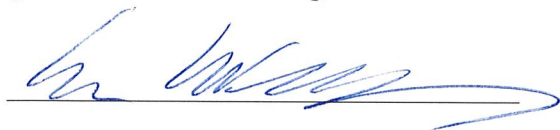
Göteborgs universitet har inga invändningar mot kraven på visering i utlandet i allmänhet. De frågor som finns anledning att ställa med anledning av denna och liknande bestämmelser är snarast i vilken utsträckning svenska beskickningar eller EU-beskickningar är i stånd att tillräckligt skyndsamt handlägga ansökningar. Av denna anledning anser Göteborgs universitet att de 60- och 90-dagarsregler som föreslås är tilltagna i överkant och om det inte finns möjlighet till snabbare ärendehantering, med tanke på frågans angelägenhetsgrad. Förslaget att studenter inte kan ansöka om uppehållstillstånd för studier, innebär att de studenter som inte behöver visum för att resa in i Sverige och inte har ansökt om uppehållstillstånd för studier tex Amerikanska medborgare som kan resa in i Sverige på ett turistvisum (3 mån), inte kan rätta till felet och ansöka om uppehållstillstånd för studier när de befinner sig i Sverige om de ska studera längre än tre månader. Göteborgs universitet har ett flertal gånger erfarit detta problem. Det vore önskvärt att det fanns en möjlighet att studenter som antagits och påbörjat studier vid ett lärosäte i Sverige kan ansöka om uppehållstillstånd för studier om detta inte skett innan inresa. Lärosätet kan garantera att det förhåller sig om studier om så behövs.

17.2 Handläggningstid

Göteborgs universitet instämmer i bedömningen, särskilt som ärende om uppehållstillstånd omfattar både ansökan om tillstånd och ansökan om förlängning av tillstånd. Därmed bör nuvarande problembild som Göteborgs universitet beskriver i punkt 8.2 inte kunna uppstå.

Ärendets beredning

Göteborgs universitet har getts möjlighet att inkomma på synpunkter på promemorian: Genomförande av student- och forskardirektivet (DS 2018:17). Universitetets svar har beretts av Personalenheten vid gemensamma förvaltningen efter hörande av fakulteter och enheter.

Eva Wiberg, rektor